

Frihandelsmedlem, som vi desværre nu have mistet, og efter dem, som jeg fra anden Side har faaet, tror jeg, der her er regnet for lavt. Paa den anden Side er vistnok den store Udsørselspræmie, man taler om, noget overdrevent beregnet. Se, vi hen til et af de Lande, hvorfra det meste Sukker føres hertil, og hvormed man har vanskeligt at konkurrere, England og Skotland, saa er det jo ikke der, man væsentlig taler om Udsørselspræmie; i Frankrig er der vistnok en saadan, men det har neppe stor Betydning for os; men det er i Lybfland, man har regnet den væsentligste Udsørselspræmie, som Staten er ordnet med Runkelroesukkerindustrien. Smidletid synes det dog blandt Andet at fremgaa af nogle udsørselige Parlementsforhandlinger, som jeg har havt Leilighed til at se, og navnlig et Fordrag af Minister Delbrück, at, naar man tager Hensyn til alle Forhold, er Runkelroesukkeret dog maaske ligesaa højt beskattet i Lybfland som anden Sukkerindustri. Naar dette er Tilfældet, er Udsørselspræmien ikke af et saa stort Omfang, som man har ment. Og endelig er der ogsaa andre Feil i Sukkerkommissionens Betænkning, set fra det almindelige Frihandelsstandpunkt, som man har stillet sig paa, saaledes naar man siger, at der skal tages Hensyn til Kulfragten, det er, jo det Samme, som om vi skulle have Fabriker, selv om de ikke egne sig for Landets Forhold, og det undrer mig, at man fra Sider, som ellers holde paa rigtige Grundsatninger, fremhæver, at Fragten skulle være et af de Momenter, der her skulde tages i Betragtning. Vi have nok at bruge vore Penge og Arbeidskraft til her i Landet uden at kaste os over Fabrikindustrier, selv om de ikke passe efter de naturlige Forhold. Saa er der et andet Beskyttelsesforhold, som er draget frem med stor Styrke af flere Lædere, det er Bygningshæderne; det er væsentlig dem, der er Tale om, skjøndt ogsaa om Lømmerne. Dels tror jeg, at det er et Forhold, hvor der i Diebløket er en meget stor Udvikling. Fortjenesten er derfor god, der er et overordentlig levende Fremfærd netop i disse Erhverv, som det her gjælder om, saa at det i alt Fald er noget mindre betænkeligt her end f. Ex. overfor Skomagerne. Men dernæst er der et andet Moment, og det er netop i den Retning, at visse Klager ifjor Lød til Udvalget — det er ogsaa mig højsendt andetseds fra — at der her er i Færd med at udvikle sig en meget betydelig Maskinfabrikation her i Landet, saaledes at i den kommende Tid vil denne overordentlige Jorddyrelse ikke ramme Forbrugerne; thi disse Døre, Binduer osv., alle disse Gjenstande ville ikke blive Gjenstand for Haandværksarbejde, men for Fabrikation. Der er allerede saadanne Fabriker her, det kunne de Herrer læse i Betænkningen fra ifjor, og jeg skal tilføje, at der vil komme en ganske anderledes stor og betydelig Fabrik; thi denne Fabrikation vil betale sig, selv om vi hævde Lølden, saa det er ikke Haandværkerne, som den Beskyttelse

iføer vil komme til Gode, som der her er Spørgsmaal om, men den vil vistnok væsentlig komme Fabrikerne til Gode. For mig træffer det nu saa heldigt — man taler saa tidt om de personlige Interesser — at min egen personlige Interesse her er for Beskyttelse; men er der Noget, der kræves i Almenvellets Interesse, saa er det dette, at denne betydelige Beskyttelse bliver nedfat. De Beløb, der blive ødslede bort her ved den nuværende Beskyttelse, ere saa store, at naar man sammenligner Prisen, selv Forskjellen i Fortjenesten her med hvad Andre fortjene regnet fra, saa vil man, som sagt, se, at saa store Lødder her gaa tabte, at Arbeidet og Mere end det ofte helt maa siges at kastes bort; saa uhenigtsmæssigt er det at udelukke disse Varer fra at komme ind. Naar man har talt om, at det ikke for Haandværkerne gjælder, at lavere Lold vil forøge Forbrugen og derved Fortjenesten, saa gjælder det dog til dels her. Naar man sammenligner Forholdene her med Forholdene paa den anden Side af Sundet eller selv med Slesvig og Holsten, hvor der ikke er nogen Lold paa Naastoffer — som der jo ikke er i de fleste civiliserede Lande — saa vil man se, at der i høi Grad er mere Brug for de Folks Kræfter, der arbeide i Træ, naar der er en lavere Lold eller ingen Lold, end ellers Tilfældet vil være. Hvad det finere Arbejde, Møbler, angaar, da er jeg enig i foreløbig at beholde en Del af Lolden. Forøvrigt finder jo det glædelige Forhold her Sted, at vore dygtige Træarbejdere ere i Stand til i en ikke ringe Grad endogsaa at udføre deres Produkter, og det vil i alt Fald ikke gjøre dem Støde, om deres Materialer blive billigere. Jeg lægger ganske vist fortrinlig Vægt paa, at disse økonomiske Artikler: Kul, Sern og Træ, kunne blive fri for Lold, og jeg gjør det af flere Grunde. Jeg tror, at naar man vil se ret til, vil det vise sig — om ikke ved første Diekast — at for den store Befolkning er det ikke mindre vigtigt, at der ingen Beskyttelse er herved, end ved andre saadanne ipinesalbende Ting, som Sukker og andre Forbrugsartikler; det er Skatter, der ligesom alle andre Skatter, til Syvende og Sidst betales af Forbrugerne — vi se ikke Sern- og Trætolde, saaledes som vi se de Skillinger, der gaa med til Sukker og Kaffe, det Andet gaar derimod igjennem flere Hænder, inden det rammer Forbrugeren, derfor se vi det ikke — men de ere tillige mere skadelige end de andre, fordi de hindre Næringsens Udvikling, og ere særdeles skadelige, fordi der til dem er knyttet andre Satser, som vanskelig kunne hævdes. Der er Fabriker, som med høje kræve Beskyttelse, fordi de betale Lold af Kul, Sern og Lømmer, der er paa forskjellig Maade anden beskyttende Lold, som næsten er saa uopløselig knyttet dertil, at det er meget vanskeligt at komme bort derfra. Derimod kan jeg, hvor ønskeligt jeg vilde finde det, at Sukker blev billigere, og at Lolden derpaa kunde gaa ned, paa